

Quæstionum, Et Resolutionvm Legalium Libri Duo

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, 1683

Cap. XXVI. De immunitate patri duodecim liberorum concessa, quomodò intelligenda sit: Et in quibus casibus illa immunitas locum habeat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98367](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98367)

Constat etiam Communitatem uti dominam directam paludum, ab antiquissimo tempore solitam fuisse concedere in emphyteusim, seu ut loquuntur Nostrates, ad novum accipitum dictas paludes. Quod in Comitatu asserit factitatum Bertrand. qui in Civitate Carpentoractensi scribit *consil. 129. vol. 3. prior, & consil. 89. eodem volum.* ubi testatur de hac consuetudine dandi in emphyteusim prædia franca.

Nec alterari poterat natura emphyteusos ex eo, quod in emphyteusim fuerunt concessa sub canone annuo æquivalente fructibus hoc enim non obstante talis contractus remanet emphyteuticus, cum partes eum sic nominaverint. Gratian. *discept. forens. c. 460. num. 50.* Thesaur. jun. *lib. 4. quest. forens. 45. num. 2.* Surd. *decis. 198. n. 20.* Valasc. *de iur. emphyt. quest. 11. num. 3.*

Constat etiam de domino directo Communitati competenti ante illam transactionem, ex antiquissimis documentis ab anno 1482. & de ejusdem dominio usuli ab anno 1300. quæ hic sigillatim exprimere superfluum esset.

Nam quamvis multi DD. asserant dominum habere fundatam intentionem in terris paludosis, cremis, & incultis, ut in favorem Archiepiscopus Avenionensis ratione paludum loci Novarum, cujus Dominus Archiepiscopus Avenionensis est dominus jurisdictionalis, scripsit Dominus Ludovic. Bellus *consil. 103. num. 1. & per totum.* Hoc tamen locum non habet, quando agitur de bonis per Universitatem possessis, & in quibus habitatores soliti sunt mittere animalia sua ad depascendum, aut aliàs, Communitas actus possessorios in illis facere consuevit: nam in talibus bonis ipsa universitas, & non dominus, fundatam habet intentionem. Peregr. *de iur. fisco. p. 4. tit. 3. de bonis vacantibus, num. 29.* Cancr. *lib. 3. variar. resol. cap. 4. num. 59.* Menoch. *lib. 3. presumpt. 100. num. 7. & 8.* Vbi dicit constare de possessione, quando prædia fuere culta à particularibus.

Vnde infert, malè agere Officiales Principis, qui prædia civitatum & oppidorum, quæ communia appellantur, Cameræ appropriare nituntur. Cum enim prædia illa ab hominum Universitate possideantur, in tantum, §. *Universitatis, ff. de rer. divis.* ex quo in pascuis animalia mittere consueverunt, propria Universitatis, non autem Principis esse præsumuntur. Idem tradit Honded. *consil. 84. num. 2. & 5. volum. 2.*

Non obstat quod opponitur, bona & jura Cameræ Apostolicæ non posse alienari, nec per consequens præscribi, ex Tiraquel. *de retract. consang. §. 1. glof. 9. num. 148.* Quid ultra quod regula illa multos habet

contradictores, & ad illam variae limitationes dantur, ut per eundem Tiraquel. *num. 250. & sequentib.* Inter cæteras, quod prohibita alienari non prohibentur præscribi spatio 30. vel 40. annorum. Alex. *consil. 59. num. 2. volum. 3. & tradunt omnes in leg. filiusfamilias, §. divi, ff. de legat. 1.* Roland. *consil. 3. volum. primo, num. 86.* Odd. in *tratt. de probib. alien. quest. 19. num. 85.* ubi plures allegat. Multò igitur magis id locum habebit in præscriptione immemoriali, de qua

supra actum est: & quæ non solum in tacita, sed nec in expressa alienationis prohibitionem comprehenditur. Tusch. *liter. T. conclus. 40. num. 39. & 88.* quia habens possessionem immemorialem, potest allegare quemcumque meliorem titulum. Gratian. *discept. 871. num. 19.* Rot. *decis. 677. num. 4. & decis. 111. num. 4.*

part. 1. recent. Vbi ampliatur hoc procedere in iis etiam, quæ supremo Principi reservata sunt: quia in his præsumitur Principis licentia, seu concessio, ex lapsu tanti temporis: veluti si agatur de Regalibus, vectigalibus, de jure creandi Notarios, vel monetam

fabricandi. Peregr. *de iur. fisco. lib. 6 tit. 8. num. 14. & sequentibus.* Etiamsi agatur contra Fiscum Romanæ Ecclesiæ. Peregr. *ibidem, n. 42.* Gratian. *d. cap. 871. num. 36.* Ius superioritatis & obedientie impræscriptibile esse non negamus; sed alia jura Principis præscriptioni subjacere contendimus: ut de mero & mixto imperio tradit Peregr. *de iur. fisco. lib. 1. tit. 2. num. 64. & sequentib.* Ergo in vim talis præscriptionis jus est Communitati quæsitum, ut prædia illa herbida vendere possit, & de illis, aut illorum fructibus ad libitum disponere. Vincent. *de Franch. decis. 197.*

Non obstat præterea si dicatur, ex Bulla in Cæna Domini, nullam unquam adversus Romanam Ecclesiam currere posse præscriptionem. Gratian. *discept. forens. c. 52. n. 6.* Quia Bulla in Cæna Domini publicari cepit tempore Martini V. circa annum Domini 1410. quo tempore jam erat finita præscriptio immemorialis Communitatis, quæ coeperat ab anno 1300. ut constabat ex actis, & ex antiquissimis testiis depositionibus factis anno 1461. de cujus Bullæ initio testatur Iacob. de Grassis in *illis interpret. lib. 4. c. 18. n. 3.*

Causa verò de quo in d. *consil. 103.* Dom. Ludovic. Belli, est omninò diversus à casu proposito: quia ibi supponebatur pro fundamento, quod Dominus Archiepiscopus habet dominium directum universale totius territorii Novarum, quod non verificatur in casu proposito. Item non constabat quod Communitas à tempore immemoriali esset in possessione paludum, nec facta fuerat ulla transactio, prout in casu proposito: idcirco judicatum fuit in Vrbe in favorem Communitatis, & ita fuit executum pro Communitate Paternarum adversus Cameram.

CAPVT XXVI.

De immunitate Patri duodecim liberorum concessa, quomodo intelligatur, & in quibus casibus locum habeat.

S V M M A R I V M.

- 1 Pater duodecim liberos legitimos habens, fruitur privilegio immunitatis: si pater sit Decurio, si non.
- 2 Immunitas Patri duodecim liberorum conceditur, tam quoad munera patrimonialia, quam mixta.
- 3 Immunitas non solum pro bonis quæsitis, sed etiam pro quærendis in futurum patri concedenda est ob numerum 12. liberorum.
- 4 Amplia ut procedat, etiam si talia bona iam essent descripta in catastro Communitatis.
- 5 Immunitas ob duodecim liberos comprehendit tam onera ordinaria, quam extraordinaria.
- 6 Immunitas ob 12. liberos comprehendit exemptionem ab oneribus, causâ belli, pestis, & aliis ob utilitatem publicam factis.
- 7 Favorabilior est exemptio qua à lege conceditur illâ, qua ex Principis rescripto datur.
- 8 Exemptio concessa ob numerum duodecim liberorum, non comprehendit onera iam imposita.
- 9 Quando peregrinatio generalis debitorum Communitatis facta fuit, exemptio postea superveniens ob numerum 12. liberorum non suffragatur quoad illa debita, etiam si duntaxat factum fuerit mespartimentum (ut loquuntur) generale, & nondum illius facta distributio.

10 Exemptio

10 *Exemptio ob numerum 12. liberorum non comprehendit onera merè realia, aliis quàm Communitatibus debita; veluti laudimia, decimas, & similia.*

Requiritur pro parte cuiusdam Communitatis, ut resolutivè dicerem, qua ratione, & quibus in casibus concedenda esset immunitas Patri duodecim liberis superstitibus habenti? Respondi per conclusiones sequentes.

- 1 Prima Conclusio. Certum est in iure patrem duodecim liberis legitimis viventibus habentem, frui privilegio immunitatis, l. si quis Decurio, & ibi Gloss. & DD. C. de Decurionibus, lib. 10. quæ lex licet de Decurionibus loquatur; tamen locum etiam habet in patre non Decurione. Olasc. conf. 60. per totum, Borell. conf. 28. n. 10.
- 2 Secunda Conclusio. Immunitas illa patri duodecim liberorum competens, locum habere debet etiam in muneribus patrimonialibus, & mixtis, secundùm communem opinionem, de qua Vivius opinio. 603. cum pluribus per eum citatis, quidquid in contrarium dixerit Fachin. lib. 3. quæst. controvers. c. 49. quia illius opinio in iudiciis non recipitur, & contra eum superior est sententia, quam tenet Aretin. in §. 1. num. 4. Insistit. de excusat. tutor. Palsal. de patria potest. p. 4. c. 4. n. 26. Thesaur. decis. 267. n. 13.
- 3 Tertia Conclusio. Pater duodecim liberorum immunitate frui debet, non solum pro bonis quæ possidebat eo tempore, quo duodecim filius illi natus est; sed etiam pro bonis postea acquisitis, & in futurum acquirendis. Menoch. conf. 486. in fin. in 4. dubitat. Ricc. in addit. ad Vincent. de Franch. decis. 259. Sola de jur. Emphyt. Decreti licet, part. 3. gloss. 2. n. 19.
- 4 Ozale. decis. 136. num. 1. Quod ampliatur ut procedat, etiam si talia bona jam reperirentur descripta in catastro Communitatis. Olasc. ibid. num. 2. Sola d. num. 19.
- 5 Quarta Conclusio. Prædicta exemptio ob numerum 12. liberorum concessa, non solum comprehendit onera extraordinaria, sed etiam ordinaria, non obstante distinctione Cavaleani decis. 14. n. 29. p. 3. quæ non observatur; imò contra illam iudicatur in supremis Tribunalibus: ut testis est Palsal. de patr. potest. part. 4. c. 4. n. 26.
- 6 Quinta Conclusio. Quamvis magna sit controversia, utrum exemptio ob numerum 12. liberorum comprehendat expensas belli & pestis, reparationis murorum, aut alias utilitates publicas; nonnullis existimantibus numerum 12. liberorum, parentem ab huiusmodi onerum præstatione non eximere: prior tamen opinio, & magis communiter recepta est sententia, patrem duodecim liberis habentem ab omnibus illis oneribus liberandum esse, quam tenent Rol. conf. 52. n. 27. vol. 2. Nat. conf. 539. in fin. n. 5. & ita congregatis aulis fuit iudicatum in Senatu Pedemontano, teste Thesaur. filio, in addit. ad decis. 267. littera H. & lib. 1. quæst. forens. 93. n. 2.
- 7 Ratio est, quia magna est differentia inter exemptionem à collectis, quæ cõceditur ex Principis rescripto; & illam quæ conceditur à lege: nam in primo casu, strictior fieri debet interpretatio; nec præsumendum est, Principem ad onera futura respectum habuisse: quæ consideratio locum habere nõ potest in exemptione legali, quia lex est dogma virorum prudentium, & illius proprium est præscribere normam futuris negotiis, l. leges, C. de legibus, & prospicere etiam casus ratio contingentes, l. antiqui, ff. si cert. petat. Rol. & Palsal. locis supr. cit. & utilitas publica æquè versatur in liberorum procreatione & educatione, ac in aliis ca-

sibus, in quibus pater cogi posset ad contribuendum publicis functionibus.

Sexta Conclusio. Numerus duodecim liberorum non eximit patrem à præstatione onerum jam impositorum, & indictorum eo tempore, quo privilegium acquisivit. Hæc enim generalis est regula, exemptionem quamcumque onera antea imposita & indicta minimè comprehendere, l. semper, §. hoc circa ff. de jur. immunit. 10. de Plat. in l. negotiantes, Eod. de excusat. muner. lib. 10. Novar. qq. forens. p. 1. q. 75. n. 6. qui ita in pluribus Tribunalibus iudicatum fuisse testatur. Bellon jun. conf. 69. n. 30. & multis segg. Ricc. ad decis. Vincent. de Franch. 259. versic. & dictum beneficium immunitatis. Sola in d. tit. de jur. emphyt. Decret. licet, p. 3. gloss. 2. n. 21. Collectæ siquidem jam impositæ sunt distributæ, & indicatæ occasione debitorum per Communitates longo tempore ante exemptionem contractorum. Quod maximè procedit ratione bonorum acquisitorum post confectionem peræquationis, seu (ut vulgò loquuntur) mepartimenti debitorum Communitatis facti, & distributi, pro quibus jam bona reperiebantur obligata & hypothecata: imò sufficit factum esse mepartimentum generale, quamvis distributio illius nondum sit facta, ut dicit Sola d. n. 21.

Septima Conclusio. Prædicta exemptio non comprehendit onera merè realia, aliis quàm ipsi Communitati debita, aut alio nomine quàm onerum publicorum: qualia sunt laudimia, canones emphyteutici, decimæ, & similia, à quibus liberorum numerum nõ excusare, certum & indubitatum est. Menoch. conf. 297. num. 19. Cavagnol. ad confit. Montis ferrati, decret. 72. q. 12. num. 12. & 13. Thesaur. ad decis. patris 277. in fin. Petra in addit. ad Grammat. decis. 54. num. 6.

C A P V T XXVII.

De minore agente conditione indebiti, quando mater tutrix plus solvit paternis creditoribus, quàm illius facultates pateantur; utrum sit in electione ipsius, an malit agere contra matrem, an verò quod ultra facultates paternas solutum est, ab ipsis creditoribus repetere.

S V M M A R I U M.

- 1 *Indebitum dicitur non solum id quod non debeatur; sed etiam si deberetur, si tamen ultra vires hereditatis solutum fuit.*
- 2 *Si hæres plus promiserit quam vires hereditatis patiantur, dicitur plus debito promississe.*
- 3 *Hæres qui erat timidus, & non factò calculo hereditatis solvit, repetitionem habet.*
- 4 *Solvens per errorem juris, aut facti, repetit indebitum solutum.*
- 5 *Error juris in minore præsumitur.*
- 6 *Si tutor solverit indebitum nomine pupilli, pupillus ipse conditionem habet.*
- 7 *Ampliatur ut procedat, siue solutio facta fuerit de pecuniis tutoris, siue de pecuniis ipsius pupilli.*
- 8 *Non est novum, ut unus indebitum solvat, & alius indebitum solutum repetat.*
- 9 *Non solum hæres, sed etiam creditores hereditarii repetere possunt, quod plus debito, id est ultra vires hereditarias solutum est.*